

УДК 798

О. Є. Ковальська,
кандидат архітектури,
доцент кафедри АПЦБіС КНУБА

ПРИЙОМИ ПІДВИЩЕННЯ АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОЇ ВИРАЗНОСТІ БУДІВЕЛЬ ГОТЕЛІВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇХ МІСТОБУДІВНОГО РОЗТАШУВАННЯ

Анотація: у статті визначені прийоми формування архітектурно-художньої виразності готелів для різних містобудівних умов (в центрі міста, на територіях прилеглих до центру міста, в центрі житлових районів, на в'їзді в місто та за його межами). Виявлені основні чинники, які впливають на створення максимального комфорту внутрішнього простору сучасних готелів. Надані рекомендації щодо архітектурно-художнього вирішення інтер'єрів готелів. Надані рекомендації щодо вибору будівельних оздоблюваних матеріалів, як засобу підвищення естетичного комфорту будівель готелів.

Ключові слова: сучасне місто, центральні райони, історична забудова, урбанізація, композиційні прийоми

Виклад основного матеріалу. Для кожного історичного періоду характерні свої закономірності побудови об'ємно-просторової структури і архітектурно-художньої композиції громадських будівель, в тому числі і готелів. На створення художніх принципів архітектурної композиції має безпосередній вплив соціальний розвиток суспільства. Форма архітектурного об'єкту своїм значенням, взаємодією з навколишнім середовищем, своїм просторовим і об'ємним рішенням, виразністю своїх пропорцій здатна розкривати світогляд і втілити ідеї цілої епохи [1].

В процесі проектування та будівництва таких громадських будівель як готелі, необхідно з особливою увагою і послідовністю розкривати естетичну сторону їх архітектурно-художнього рішення.

Архітектурно-художня виразність готелів включаючи в себе не тільки зовнішній вигляд будівель, але і внутрішнє планування, ландшафтну організацію території і внутрішнє убрання приміщень. Кожна складова важлива і самостійна, але лише в комплексі, з'єднуючись в одне гармонійне ціле, вони стають закінченим художнім витвором, який відповідає загальній ідеї готелю [2].

У наш час на архітектурно-художню виразність готелів має величезний вплив їх розташування у планувальній структурі міста, а також вже сформоване оточуюче архітектурне середовище. Кожен район міста має свої індивідуальні

особливості планування та стилістики архітектури, які впливають на формування образу та зовнішнього вигляду всіх громадських споруд, в тому числі і готелів [3].

Художній образ готелів, розташованих у *центральных районах* залежить від багатьох факторів. Центральні райони крупніших міст умовно можна поділити на дві зони: зону історичного та ділового центру. У районах із *історичною забудовою*, з багатими культурними традиціями, готелі зазвичай знаходяться в безпосередній близькості від чисельних архітектурних пам'яток, що впливає на формування їх художнього образу. Часто для розміщення готелів використовують історичні будівлі, які збереглися від різних минулих епох. Архітектурний образ таких будівель (замків, фортець, прибуткових будинків) є цінністю і має бути збереженим, реконструйованим чи реставрованим. використання та пристосування історичного надбання у розвитку готелів є одним із принципів підвищення їх архітектурно-художньої виразності (рис.1).

Рис.1. Приклади узгодження архітектури сучасних готелів з історичною забудовою, Угорщина

При дбайливому ставленні до зовнішнього вигляду фасадів готелів, що розміщуються в історичних будівлях можливо створювати абсолютно новий по стилю і духу інтер'єр, який би вражав різким контрастом: історична будівля і сучасний інтер'єр.

Образ новобудови готелю в такій містобудівній ситуації має бути підпорядкований існуючій історичній забудові або контрастувати з нею. У першому випадку композиція може вирішуватися на основі нюансу. Використання нюансу зазвичай обумовлюється наявністю контрасту і необхідністю його пом'якшення. Як засіб композиції нюанс виявляється в пропорціях, ритмі, кольорі, пластиці, декорі, фактурі поверхні і так далі. Побудовані на нюансах форми спокійні. У другому випадку архітектурна композиція може вирішуватися на основі контрасту. Прийом контрасту є складнішим в архітектурній композиції, оскільки така композиція активніша. Складність в тому, що при недостатності контрасту втрачається виразність композиції. Яке б композиційне рішення не було обране (нюансу або контрасту) недопустимо вступати у стилістичний конфлікт. Цього можна досягнути завдяки вдалим композиційним прийомам: поєднанню або співвідношенню мас, пропорцій та об'ємів; вміло підібраній стилістиці, узгодженій з навколишнім середовищем та застосуванням доречних до обставин архітектурних матеріалів.

У центральних районах із історичною забудовою особливу увагу слід приділяти загальній висоті споруди (кількості поверхів). Новобудова готелю має бути узгодженою з існуючою забудовою і на багато її не перевищувати, при цьому копіювання членування фасадів та повторення віконних прорізів оточуючих будинків не є обов'язковим. При проектуванні та будівництві готелів у центральних історичних районах, слід створювати сучасний архітектурний образ із використанням новітніх композиційних прийомів та будівельних і оздоблювальних матеріалів, а не вдаватися до копіювання існуючої історичної забудови.

Містобудівна ситуація, що склалась у районах з історичною забудовою, диктує своєрідні композиції прийоми. Ділянки у центрі міста, як правило, мають обмежену площу, та знаходяться у затисломu просторі між існуючою забудовою, тому виникає необхідність використовувати глибинні, фронтальні або кутові композиційні прийоми.

За допомогою кутової композиції можливе створення архітектурних акцентів, завдяки яким відбувається членування квартальної забудови історичних районів.

Якщо готель планується побудувати *в діловому центрі* міста на його центральному районі з історичною забудовою. Так, готелі розташовані в сучасних центральних районах мають виступати своєрідним архітектурним акцентом, бути висотною або стилістичною домінантою, підпорядковувати собі існуючу забудову. Вони можуть ставати своєрідним «маяком», який допомагає орієнтуватися у міському просторі. У світовій практиці багато прикладів, коли

саме готелі стають символами міста чи країни, інколи єдиним визначним місцем і точкою тяжіння для туристів [4] (рис.2).

Ділянки готелів, розташованих у ділових центрах дозволяють наряду з глибинними, фронтальними і кутовими використовувати і інші композиційні прийоми: вільні, центричні і концентричні.

Рис.2. Приклад використання сучасного за стилістикою готелю у діловому центрі міста

В урбанізованій високощільній забудові нових районів, поблизу центрів ділової і комерційної активності, де підвищена поверховість будівель викликана високою вартістю землі варто розміщувати готелі високого рівня комфорту, до архітектурних складових яких повинні пред'являтися відповідні вимоги, завдяки яким досягається виразність будівлі та формується сучасний вигляд міста. Наряду з цим, архітектура готелів відіграє певну рекламну роль, що підкреслює їх престиж [5]. Архітектурно-художня виразність таких готелів зазвичай не має національного забарвлення – це, перш за все, візуальний образ сучасної архітектури, що приголомшує уяву сміливістю форм і технічних рішень. Архітектура таких готелів гранично функціональна і сучасна, використовує новітні досягнення будівельних технологій, сучасні конструкції і будівельні матеріали. Використання сучасних конструкцій дають можливість перекидати великі прольоти, формувати складний багаторівневий простір з галереями, внутрішніми дворами-атріумами і зимовими садами, робити світлопрозору покрівлю [5].

Архітектурно-художні образи готелів, побудованих *в зоні прилеглий до центральних районів* відрізняються від готелів зведених у центрі міста.

Ділянки таких готелів є більш відкритими у порівнянні з ділянками у центральних районах, що дає змогу передбачити більш вільні планувально-просторові та архітектурно-художні вирішення готелів.

Враховуючи зростаюче громадське значення сучасних готелів у крупніших містах рекомендується будувати їх як композиційні *центри житлових районів*. Для цього можна використовувати різноманітні композиційні прийоми притаманні для центральних та житлових районів: центричні, концентричні або прийоми вільного планування. На відкритому просторі доцільно застосовувати концентрично розвинуті або вільно побудовані архітектурні композиції. У першому випадку композиція будується навколо головного ядра і отримує розвиток від центру до периферії, створюючи таким чином замкнутий простір, або навпаки, від периферії до центру, широко відкриваючись по периметру. У випадку вільної побудови архітектурної композиції не існує чітких меж та геометричних параметрів у створенні архітектурного образу будівлі. Це надає можливість у більшій мірі проявити індивідуальність архітектора, у створенні архітектурно-художнього образу без порушення цілісності і урівноваженості архітектурного образу будівлі та композиції району або міста в цілому.

У виборі архітектурних прийомів для будівництва готелів у центрах житлових районів важливе створення контрасту з існуючою фоною забудовою, яке досягається завдяки підвищенню поверховості, використанню різних за стилістикою об'ємних композицій та використанню новітніх будівельних оздоблювальних матеріалів у оформленні фасадів.

Готелі, розміщені на *в'їзді в місто чи за його межами* повинні виступати формотворчим фактором існуючого середовища. Це ставить перед архітекторами зовсім інші завдання, ніж у попередніх випадках. Будівлі готелів можуть проектуватись різної поверховості і вільно розміщуватись на ділянці. Архітектурний образ готелів може символізувати «міські ворота», акцентувати і привертати на себе увагу подорожуючих.

Композиція готелю, розташованому на *в'їзді чи за межами міста* повинна бути узгоджена із навколишнім природним оточенням і існуючим ландшафтом, використовуючи існуюче природне середовище, форми рельєфу, оточуючі краєвиди як архітектурну складову, і завдяки їм досягати повної гармонії архітектури і природи. Наряду з цим при виборі засобів архітектурно-художньої виразності готелів та мотелів розташованих на *в'їзді в місто та за його межами* (у випадку розташування на трасах та перетині магістралей) можна використовувати сучасні композиційні прийоми, будівельні та оздоблювальні матеріали, без натяку на національні архітектурні особливості.

Висновки. На вибір архітектурно-художнього вирішення будівель перш за все впливає розміщення будівлі у містобудівному оточенні та існуюче

архітектурне сучасне чи історичне середовище. Для прийняття правильного рішення у виборі стилю для новобудови необхідно ретельно вивчити історичні та стилістичні особливості району у якому планується будівництво та вжити всіх необхідних заходів для максимального узгодження будівлі з оточенням, і при цьому надати їй сучасного вигляду.

Список літератури.

1. Adams L. Hotel Design, Planning, and Development, New Edition / L.Adams. — New York: W. W. Norton & Company, 2001. — 468 p.
2. Tikos B. The World's Coolest Hotel Rooms (The Cool Hunter). / Harper Design; First Edition edition (June 3, 2008) / p. 288.
3. Иконников А. В. Архитектура XX века. Утопия и реальность Том II / Иконников А. В. — М.: Прогресс-Традиция, 2002.
4. Newson V. UltraLuxe Hotels: The experience awaits... / Veronica Newson. — Wiley, — 2009. — 256 p.
5. Федоров Т. Н. Современная архитектура США: Критические очерки / Федоров Т. Н. — М.: Стройиздат, 1981. — 176 с.

Аннотация

В статье определены приемы формирования архитектурно-художественной выразительности зданий гостиниц для различных градостроительных условий (в центре города, на территориях, прилегающих к центру города, в центре жилых районов, на въезде в город и за его пределами). Выявлены основные факторы, которые влияют на создание максимального комфорта внутреннего пространства современных гостиниц. Даны рекомендации по архитектурно-художественному решению интерьеров гостиниц. Даны рекомендации по выбору строительных отделочных материалов, как средств повышения эстетического комфорта зданий гостиниц.

Ключевые слова: современный город, центральные районы, историческая застройка, урбанизация, композиционные приемы.

Annotation

The article is sanctified to the questions of formation of the architectural and artistic expression hotel buildings for different urban conditions (in the city center, in the areas adjacent to the city center, in the middle of residential areas, at the entrance to the city and beyond). The main factors that affect the creation of maximum comfort interior space of modern hotels. Recommendations are given for architectural design interior accommodations. Recommendations on the choice of construction and finishing materials, as means of improving the aesthetic comfort of hotel buildings.

Keywords: modern city central areas, historic buildings, urbanization, compositional techniques.